

isaac
Danmark

Konferenceprogram

12. og 13. marts 2018

Alternativ og supplerende kommunikation

Vingsted - Vingsted Skovvej 2, Bredsten

Tilmelding på www.isaac.dk

Mandag den 12. marts kl. 10.00-16.30 desuden:

**”Brugermøde for brugere af alternativ og
supplerende kommunikation”.**

Velkommen

Velkommen til ISAAC konferencen 2018

Vi er glade for at kunne præsentere jer for et meget varieret program på ISAAC konferencen 2018, - der skulle være noget for alle.

Vi lytter meget til jeres feedback og evaluering og har derfor i år eksperimenteret på flere områder, såsom placering af konferencen i en større konferencesal (Centersalen), "luft" i programmet til fordybelse på markedspladsen og tid til at netværke. Vi ser som altid frem til jeres feedback efter konferencen.

Vi synes, vi igen i år har et spændende program med kvalificerede oplæg fra ind- og udland.

Som sædvanligt veksler programmet mellem **fælles oplæg**, **valgtemaer** og **miniseminarer**. Desuden er der **brugersamling** for brugere af ASK (se specielt program for dette). Valgtemaer og miniseminar vælger man alt efter, hvad man finder mest interessant. De fælles oplæg foregår i Centersalen, som er den store sal til venstre for hovedindgangen på stueniveau.

Vi har i år valgt at have 8 forskellige **valgtemaer**, som gentages. I år ligger valgtemaerne fordelt over begge konferencedage. Det kan være svært at vælge, men det er vigtigt for os, hvis du kan gøre det allerede ved tilmelding. På den måde kan vi sikre os, at der er plads til alle i lokalerne. (Vi forbeholder os ret til kun at lade valgtemaet køre en gang, hvis der er for få tilmeldte). Bemærk at Kathryn Drager har to forskellige valgtemaer – de gentages ikke, hvilket skyldes, at vi gerne vil bruge vores transatlantiske oplægsholders kompetencer så meget som muligt.

Der er i år åbent på **markedspladsen** i alle pauser om tirsdagen. Markedspladsen er en udstilling, hvor forskellige forhandlere viser deres produkter frem. Markedspladsen summer af liv og giver mulighed for gode drøftelser med forhandlerne. At dele og at inspirere hinanden er altid meget givtigt. Du er som konferencedeltager meget velkommen til at tage **materiale eller ideer med fra din hverdag**, så har du et fantastisk materiale, lavet en god bog, kørt et projekt eller andet, har du mulighed for at bestille en bordplads på markedspladsen. Du vælger selv, hvornår du vil stå ved dit materiale på markedspladsen. Tirsdag har vi også **miniseminarer**, hvor forskellige forhandlere har 25 minutter til at fortælle om et produkt. På miniseminarerne tilmelder du dig ikke, dem vælger du blot på dagen, alt afhængig af interesse og behov. Da der er kort tid mellem miniseminarerne, beder vi dig om på forhånd at orientere dig om lokalefordelingen.

ISAAC Danmark er en forening og afholder **generalforsamling** en gang om året. Igen i år har vi lagt generalforsamlingen i forbindelse med vores conference, så flest mulige kan deltage. Du er meget velkommen til at deltage, uanset om du er medlem eller ej. At deltage i generalforsamlingen giver dig mulighed for, at få indblik i ISAAC bestyrelsens arbejde og indsatsområder igennem året. For eksempel har vi flere tiltag på politisk niveau i Danmark og samarbejde internationalt og i nordisk regi.

Du kan være ganske rolig, ingen bliver valgt ind i bestyrelsen, med mindre de har lyst☺. Skulle du have lyst til at gøre en forskel og stille op til en post i bestyrelsen, er du velkommen til på forhånd at henvende dig til et af bestyrelsesmedlemmerne.

Vi glæder os til at se dig til ISAAC konferencen 2018 - De bedste hilsner fra ISAAC Konferencegruppen:

Margit Grønkjær, margit99@gmail.com

Anna Katarina Voss, annakatarina.voss@gmail.com

Ulla Eichenauer, ulla.eichenauer@gmail.com

Pernille Bagner Carlsen, pernillebagner@mail.dk

Trine Lund Lauridsen, tlla@skivekommune.dk

Mandag den 12. marts

9.00-9.30 **Ankomst— kaffe og rundstykker**

9.30-9.50 **Velkomst ved formand inkl. Bestyrelsens beretning.**

9.50-11.40 **”AAC to Support Communication for Beginning Communicators”**

Kathryn Drager, Professor of Communication Disorders at Penn State University, USA.

This presentation will discuss research investigating augmentative and alternative communication (AAC) strategies for supporting individuals at the early stages of communication. The presentation will review research investigating an AAC intervention for beginning communicators to increase social communicative interaction and language development. The discussion will include an overview of recommended design features, identification of motivating and meaningful communication activities, and interaction strategies. Emphasis will be placed on the use of visual scene displays (VSDs) with young children and with older individuals who are beginning communicators. A definition and examples of VSDs will be provided, along with videos of young children and adults with developmental disabilities using these displays. Research results with young children and older individuals will be presented and discussed.

11.40-12.00 **Pause**

12.00-12.45 **Generalforsamling**

12.45-14.00 **Frokost**

14.00-15.00 **”Social agens hos unge med komplekse kommunikationsbehov og deres familier”**

Louise Bøtchner, Psykolog og PhD, DPU Aarhus Universitet,

Såvel i forskning som i professionelle sammenhænge er fokus i høj grad på de professionelle som de aktive skabere af ASK løsninger og ASK interventioner, mens mennesker med komplekse kommunikationsbehov – og deres familier – ses som modtagere. Præsentationen vil vende billedet om og fokusere på hvordan såvel unge med komplekse kommunikationsbehov som deres familier er aktive medskabere af de unges udvikling af kommunikative kompetencer. Alle har social agens, forstået som individets mulighed for at handle i forhold til deres sociale muligheder – og nogle gange overskride dem. Formålet vil være at nå frem til en ramme for hvordan professionelle i højere grad kan arbejde med børn og unge med komplekse kommunikationsbehov – og deres forældre – på en måde, der inddrager forældre og unge som aktive social agenter.

15.00-15.30 **Pause**

15.30-16.15 **”Blissymbolics, ett språk att växa med”**

Margareta Jennische, Docent og Logopedi, Uppsala Universitet,

Blissymbolics är ett grafiskt språk med ordförråd och grammatik. Sedan 1970-talet har det använts internationellt som AKK. Användningen av Bliss har ökat och minskat i världen genom åren. Just nu möts vi av ett markant ökat intresse. Som AKK skiljer sig Bliss från bildsystem. Bilder föreställer alltid en specifik typ av sak, person eller aktivitet. Ordförrådet i ett språk innehåller många abstrakta begrepp vilka inte kan avbildas med bilder som ord för känslor och tankar.

Mandag den 12. marts

I motsats till bilder är Bliss-ord baserade på ordens betydelser. De enkla Bliss-karaktärerna/symbolerna har alla sin specifika betydelse och när de kombineras ihop får de tillsammans en ny betydelse, t.ex när Bliss-karaktären för HIMMEL och Bliss-karaktären för VATTEN kombineras, blir betydelsen MOLN (Moln är vatten uppe i himlen). Så utöver att Bliss är ett grafiskt språk, så är det också en pedagogisk metod att diskutera begrepp. I min presentation skall jag försöka föra er in i Bliss-språkets särart som AKK och exemplifiera med Bliss-ord för såväl små barn som för vuxna. Bliss-symbolics är ett språk att växa med.

16.15 - 16.45

Pause og kage

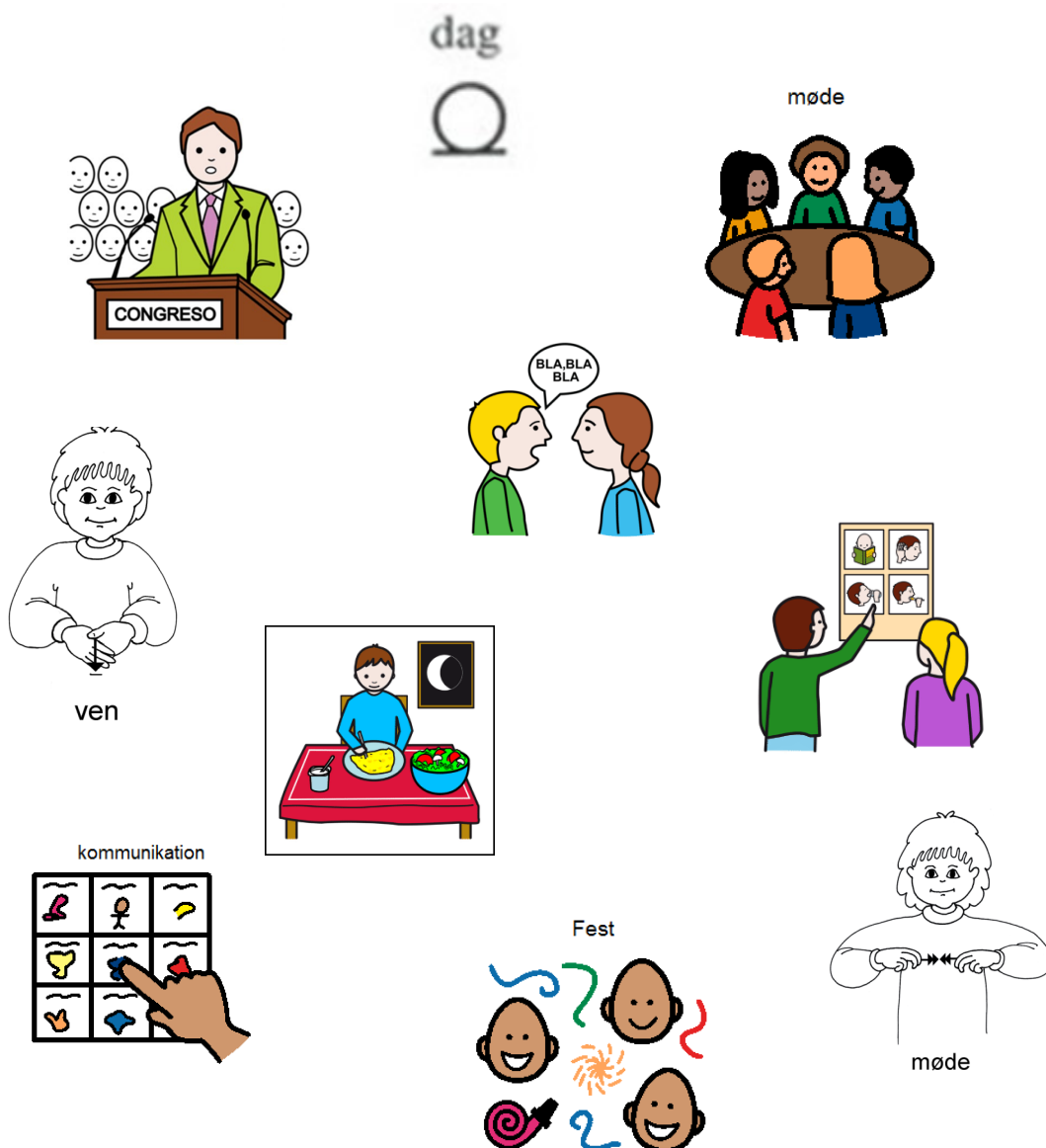
16.45-17.30

Valgtemaer—se beskrivelse senere i programmet

Tid til Networking

19.30

Middag

Tirsdag den 13. marts

- 8.30 **Morgensang**
- 8.40– 9.40 **”ASK nødvendig for nogen -godt for alle”**
Gunilla Thunberg, fil dr, leg logoped, DART i Göteborg, kommunikations- og dataresurscenter
Alla människor har rätt att kommunicera. Med utgångspunkt från FNs konventioner och idén om Universal Design pratar Gunilla om hur vi kan skapa en kommunikativ miljö där fler kan komma till tals. Du får se material och film från projekt i olika miljöer, t ex i förskola, skola, sjukvård och tandvård.
- 9.40-10.00 **Pause**
- 10.00-11.00 **Mini-seminarer 2 X 25 minutter—se næste side**
- 11.00- 11.30 **Pause og markedsplads**
- 11.30-12.15 **Valgte maer—se beskrivelse senere i programmet**
- 12.15-13.45 **Frokost og markedsplads**
- 13.45-14.45 **”AAC Intervention with Visual Scene Displays and Just-In-Time Technologies with Adolescents and Adults with Developmental Disabilities”**
Kathryn Drager, Professor of Communication Disorders at Penn State University, USA.
This presentation will present research investigating an intervention with pre-adolescents, adolescents, and adults with developmental disabilities. The goal of the project was to evaluate a communication application (app) on mobile technology designed for younger beginning communicators, and its adaptation to an older population. The app included the capabilities for visual scene displays and just-in-time programming. Five pre-adolescents and adolescents (9-18 years old) and four adults (28-56 years old) were engaged in activities with and without the app, and the effect on communication turns, unique concepts, and communicative functions expressed was evaluated. The outcomes of the studies suggest that this approach may facilitate communication for beginning communicators who are chronologically older. Visual scene displays can be programmed just-in-time in response to demonstrated interest or directives from pre-adolescent, adolescent, and adult beginning communicators which in turn may support their communication.
- 14.45-15.15 **Pause og markedsplads**
- 15.15-16.00 **”Vores vej til succesfuld kommunikation”**
Alf, Camilla og Thomas
En personlig fortælling om en familie hvor ASK har stor betydning i hverdagen. Tidlig indsats kan lykkes med succes i samarbejde mellem Alfs forældre og fagpersoner. Alf har ved hjælp af både lowtech (PODD bog) og hightech (øjenstyret Tobii) fået et stort ordforråd og kommunikative muligheder til rådighed, der øger hans aktive deltagelse i en 3-årig drengs dagligdag. Alf er i dag 4 år gammel han har 3 søskende på 11, 10 og 6 år. Alf præsenterer sammen med mor Camilla som er uddannet ergoterapeut med en baggrund primært i sagsbehandling og far Thomas som er produktchef i LG seeds (og deltidslandmand). Alf hjemmetrænes efter traditionelle ergo og fys principper.

Tirsdag den 13. marts

10.00-11.00

Miniseminarer 2 x 25 min oplæg (Du har mulighed for at høre 2 forskellige):

1. runde kl. 10-10.25

2. runde kl. 10.35-11.00

Telecall v. Henrik Bryld: "DoMyDay"

DoMyDay er en specialudviklet smartphone til mennesker, der lider af en demenssygdom eller hjerneskade, som Ældre og Handicapforvaltningen i Odense Kommune netop har besluttet at implementere.

3 uafhængige undersøgelser viser at DoMyDay ligger i top, når det gælder om at borgerne kan udføre opgaver og aktiviteter selvstændigt uden hjælp. Flere pårørende har bemærket, at der er færre konflikter, fordi de pårørende ikke længere skal guide brugeren hele tiden. DoMyDay er testet og implementeret hos mennesker med demens, Downs, Parkinson og hjerneskade, herunder apopleksi og afasi.

Kom og oplev DoMyDay og få mere at vide om hvordan vi implementerer DoMyDay.

Symbolia v. Leif Ringsted: "Kommunikations-materiale der egner sig til at kommunikere om helse og mental helse"

Widgit Helse - Materiale der egner sig til at kommunikere om helse, lægebesøg, operations-forløb og andre helse-relaterede situationer.

Widgit Mental Helse - Materiale der egner sig til at kommunikere om mental helse og psykiatriske situationer.

Jysk Handi v. Rasmus Henriksen: "Mød din leverandør af hjælpemidler"

Jysk Handi er med hele vejen fra ide til færdig løsning!

Vi har færdige pakkeløsninger på "hylden" men laver også specialtilpasninger efter brugerens behov.

Hvilket miljø skal kommunikationsudstyret fungere i ?

Hvem tager "ejerskab" af kommunikationsløsningen så den fungerer ?

"ALT ER MULIGT"

ASK v. Thomas Eriksen & Robin Bredel : "ASK Ressourcer 2018"

Leg og lær med Tobii Communicator. ASK har lavet en række nye sidesæt i Communicator 5 som kan bruges til leg og læring sideløbende med eller før anvendelse af kommunikationsmaterialer. Vores aktiviteter er motiverende og vel-egnede redskaber til at lære at anvende alternative betjeningsformer som F.eks. øjenstyring. Leg og lær med tal og bogstaver, læs en billedbog, byg med klodser og meget mere.

Aabentoft v. Dorte Sylvest Aggerlin: Mimiseminar 1: "HandiKalender – hjælp til struktur og overblik i dagligdagen"

HandiKalenderen er udviklet til iPhone/iPad og kan synkronisere med Apple Watch.

Kalenderen er enkel og nem at gå til men indeholder alligevel mange gode funktioner. Til alle aktiviteter kan der tilknyttes ekstra info i form af en tjekliste, et diktat, en kortangivelse, en timer, et notat, et billede, et link, en kontakt, eller et notat. Alle aktiviteter kan understøttes vha. symboler, billeder eller tekst.

Der medfølger talesyntese, symbolbank og mulighed for fjernstyring via web portalen MyAbilia. Der er således tale om en komplet kalenderløsning, som fungerer fra starten af uden ekstra tilkøb.

Miniseminar 2. "Rolltalk Designer – et fleksibelt kommunikationsprogram"

Gennemgang af nogle af de nyeste funktioner i Rolltalk Designer og forhåbentlig fremvisning af elektronisk PODD.

AB Handic Help v. Anne-Marie Brummerstedt: "Minspeak – et helt sprog"

En kort intro til kommunikationsmetoden Minspeak, som bruges på en talecomputer. Minspeak er ikke kun et program til at tale med, det er også et helt ordforråd. Har du stået med opgaven at vælge eller programmere et helt ordforråd i en app eller et taleprogram? Her kommer Minspeak dig til hjælp.

Scan How v. Matias Faaborg: "Større selvstændighed med Scan how"

Scan How er en app, der er udviklet af fagfolk inden for autismeområdet. App'en har været på markedet i 4 år, men er i efteråret blevet gennemgribende opdateret.

Scan How har til formål, at skabe større selvstændighed for borgeren og sikre bedre vidensdeling mellem personalet. På miniseminarieret vil jeg vise hvordan man meget enkelt kan udarbejde individuelle, såvel som mere generiske guides på tablets og smartphones.

Tirsdag den 13. marts

Fanøsoft v. Ole Brunbjerg: "Få det nyeste fra Fanø Soft om Tobii Dynavox og Remote Control"

På dette seminar vil mulighederne i TobiiDynavox Windows Control blive gennemgået. Det er blevet langt nemmere, at operere direkte i den normale Windows flade med den nye Windows Control. Dette er en mulighed mange brugere har efterlyst. Også andre nyheder vil blive demonstreret bl.a. Remote Control.

Careware v. Jakob Iversen: "Dynamisk armstøtte til kommunikation"

Al kommunikation kræver bevægelse. Og gerne i armen. Børn, unge og voksne med bevægelses- og kommunikationshandicap er ikke blot udfordret kognitivt, men også fysisk, når de kommunikerer. Carewarekompagniet giver dig et indblik i de mange forskellige situationer, hvor dynamiske armstøtter støtter brugerens bevægelser i at betjene alternativt kommunikationsudstyr som fx hos brugere med ALS, Multiple Funktionsnedsættelser, senhjerneskadede, trafikofre, Muskelsvind og Sclerose for blot at nævne et par få blandt mange flere.

HandiKram: v. Edda Medici: "De længe ventede skabeloner til PODD"

De længe ventede skabeloner til PODD kommunikationsbøger med alternativ betjening i form af øjenudpegning eller partnerstøttet scanning blev af Gayle Porter frigivet på engelsk i foråret 2017.

(seminaret handler om skabeloner til PODD papirbøger – ikke de elektroniske PODD sidesæt til tablets m.v.)

Skabelonerne bliver klar på dansk før ISAAC konferencen i marts 2018.

Vi giver en kort introduktion til de nye skabeloner med vægt på det som er det særlige i de 22 nye skabeloner til forskel fra de 'gamle' skabeloner til direkte udpegning.

Leg med medier v. Camill Hesse: "Le Viseur" – billedleg og et visuelt kommunikationsredskab

Le Viseur er et kunstpædagogisk legetøj, hvor der leges med forskellige farver og geometriske former. Spillet er med til at fremme perceptionen og den "se proces" der gør øjet i stand til at tænke, være kritisk, nysgerrig og kreativ.

Med udgangspunkt i legen, kan billedskabelsen opøve eller bidrage til sproghandlinger og blive del af barnets eller brugerens kommunikationsværktøjer. På miniseminaret ser vi på spillets mulige anvendelser i praksis og dens kommunikative funktion i det pædagogiske og terapeutiske arbejde.

Le Viseur er udviklet i 1993 af den schweiziske konkret kunstner Gottfried Honegger (1917-2016), der gennem mange år har beskæftiget sig med barnets kognitive indlæring.

Min livshistorie v. Benthe Jarnved / Per Egebjerg: "Min Livshistorie, - en digital platform til din livshistorie"

Min Livshistorie A/S er en digital platform, hvor du nemt kan oprette og gemme dine livshistorier i billeder, lyd, video og tekst, til glæde for dig selv og dine nærmeste i generationer.

Livshistorien er alfa & omega, for værdig kommunikation med mennesker. Vores identitet har rødder i vores livshistorie, og den har stor betydning i kommunikationen og samværet med mennesker. Det er altafgørende, at vi møder mennesket lige netop der, hvor mennesket er i tanker og følelser.

Vores 3 ingredienser og grundstenene for Min Livshistorie er: * Livskvalitet * Nærvær * Fællesskab

Mød følgende forhandlere på markedspladsen tirsdag fra kl 11-16:

HandiKram	Min Livshistorie A/S
Careware	ASK
Symbolia	Jysk Handi
Telecall	Fanøsoft
Aabentoft	AB Handi Help
Scan How	Leg med medier

HUSK: Du er også meget velkommen til at få et bord og vise dine ting frem.

Valgtemaer:

Valgtemaer mandag og tirsdag—OBS: Kathryn Drager har to forskellige!

”Kommunikasjon er så mangt

–bruk av nettbrett og andre kommunikasjonsløsninger for voksne for selvstendighet og deltakelse i hverdagen”

Randi Gunnerød og Lisbeth Schødt Sørensen, Spesialpedagoger, Molde voksenopplæringscenter i Norge.

I 2015 gjennomførte foreleserne et modellprosjekt i samarbeid med afasiforbundet i Norge. Hensikten med prosjektet var å få erfaringer med bruk av nettbrett i kommunikasjonen for voksne med afasi, samt lage støttemateriell som personer med afasi, pårørende eller fagfolk kunne ha nytte av.

Foreleserne vil på bakgrunn av prosjektet og videre erfaringer innen området dele ideer og tips til tilrettelegging av nettbrett for voksne med kommunikasjonsvansker, samt reflektere omkring behov for og organisering av opplæring. Gjennom casepresentasjoner vil foreleserne også formidle erfaringer om ulike tilnærminger for tilrettelegging av ASK for voksne med ervervet kommunikasjonsvansker.

”Hvad er et symbolstøttet kommunikationsmiljø?”

Vivi Løkkegaard, Kommunikations-, tale-, høre- og læsevejleder, Rolighedsskolens Østermølleafdeling i Thisted

Jeg er uddannet lærer og har efterfølgende taget en speciallæreruddannelse med speciale indenfor sprog, tale, læse, stave og høreproblematikker. Jeg er pt. i gang med at færdiggøre min certificering som PODD-instruktør. Østermølle er en specialafdeling på en almindelig folkeskole. På skolen har vi meget forskellige elever med meget forskellige udfordringer. En stor del af vore elever har massive kommunikative vanskeligheder og derfor bruger vi på skolen flere forskellige ASK-tiltag herunder symbolstøttet kommunikation. Jeg vil med udgangspunkt i mit daglige arbejde fortælle om, hvordan vi på skolen skaber et symbolstøttet kommunikativt miljø. Jeg vil komme ind på følgende: Hvilke overvejelser vi gør mht. valg af symboler? Hvordan vi skaber sammenhæng mellem de læringsmaterialer, vi bruger i dagligdagen og elevernes kommunikationshjælpemidler? Hvad bruger vi symbolerne til? Om brugen af ja og nej. Symbolstøttede undervisningsmaterialer.

”Blissymbolics, ordförråd och grammatik”

Margareta Jennische, Docent og Logopedi, Uppsala Universitet

Detta seminarium är en fortsättning på den inledande föreläsningen. Det kommer att ge en bred inblick i Blissordens logiska uppbyggnad och språkets grammatik. Under seminariet kommer också att illustreras hur texter och böcker kan skrivas och läsas på Bliss.

Små barn är stora lingvister. Under de första levnadsåren analyserar och lagrar de språkliga intryck och upptäcker språk som ett systemet, som utan begränsning alltid möjliggör uttryck för nya idéer och tankar. I mån av tid kommer Bliss-språkets särart som AKK att diskuteras utifrån barn ”arbete” med språk under normal språkutveckling.

”Livshistorien er alfa & omega, for værdig kommunikation med mennesker med demens”

Benthe Lunding, Konsulent, Min Livshistorie og Birthe Feldbak. Pædagog, Toftebo Plejecenter

Vores identitet har rødder i vores livshistorie, og den har stor betydning i kommunikationen og samværet med mennesker med demens. Ved at tage afsæt i netop livshistorien lykkedes vi bedre i vores samvær, kommunikation, plejen og omsorgen med mennesker med demens. Det er altafgørende, at vi møder mennesket lige netop der hvor mennesket er i tanker og følelser. Livshistorien, kropssproget, stemmelejet, ansigtsmimikken, ordvalget og sprogbruget er yderst værdifulde værktøjer, som vi skal være bevidste om at gøre brug af. Når disse naturlige kommunikationsmidler anvendes oplever vi, at møde vores sårbare borger, der hvor de er lige nu. Det at møde, et imødekommende menneske, der lige kunne huske noget fra min livshistorie (barndom - arbejdsliv osv.) gør at dagen, bliver bedre og tingene lykkedes. Det at blive mødt, set og hørt gør en forskel for borgeren, pårørende og personalet.

1A og 2A

1B og 2B

1C og 2C

1D og 2D

Valgtemaer:

"Tidige kommunikationsinsatser – hur ska vi jobba?"

Gunilla Thunberg, fil dr, leg logoped, DART i Göteborg, kommunikations- och dataresurscenter

Gunilla berättar om den kartläggning av evidens kring tidiga kommunikationsinsatser till barn i förskoleåldern som hon lett under ett antal år. Du får reda på resultatet från 150 granskade forskningsstudier. Mycket av resultaten går att överföra till äldre barn/vuxna på en tidig kommunikativ nivå.

1E
OG
2E

"Lydbilledmetoden, en systematisk, syntetisk lydmetode"

Jesper Ege, lærer, Donkraft Undervisning

Kan bruges af elever, der har meget svært ved at lære at skrive og læse. Inspirationen til Lydbilledmetoden kommer fra den amerikanske metode, Phono Graphix og bygger på idéen om, at eleven skal lære koden mellem tale og skrift og skrift og tale. Metoden har siden år 2000 været brugt på specialskoler rundt om i landet. På Byhaveskolen i Svendborg betød det, at antallet af elever der lærte at læse, steg fra ca. 10% til ca. 75%. Læs mere på www.donkraft.dk.

1F
OG
2F

"Thors fantastiske sproglige rejse"

Rikke Koch-Poulsen, folkeskolelærer, Nørrebrojskolen og Thomas Flindt – far til Thor

Thor er 14 år og går på Nørrebrojskolen. Han har Cerebral Parese, er kørestolsbruger og har epilepsi. Thor har et begrænset verbalt sprog og siden skolestart har der været arbejdet med alternativ og supplerende kommunikation. I 2015 fik han talemaskinen Minspeak. Rikke vil sammen med Thomas Flindt – far til Thor, fortælle om den sproglige rejse, som Thor har været ude på. Thomas vil fortælle om hvordan de har arbejdet med kommunikation i hjemmet og Rikke vil fortælle om det samarbejde der har været mellem skole og hjem. Sammen vil de fortælle om hvad Minspeak har betydet for Thors mulighed for at blive aktiv deltagende i sit liv.

1G
OG
2G

"Perspective and Experiences of Caregivers of Children with Communication Needs in Early Intervention in the United States" KUN MANDAG

Kathryn Drager, Professor of Communication Disorders at Penn State University, USA.

This session will describe a qualitative research study using a series of semi-structured interviews to investigate the perspectives and experiences of caregivers of children who use a variety of means of communication receiving early intervention (birth through three years of age). Given the importance of family participation in supporting language development through multimodal communication, as well as the lack of research related to current family practices and perspectives in AAC and early intervention, the current study investigated the following research question: What are the experiences and perspectives of parents of children who use a variety of means of communication during early intervention for children ages birth to 3? Results will be discussed in terms of Bronfenbrenner's (1979) ecological systems theory as a guide for family-centered practice.

1H—mandag

"Effect of an AAC Partner Training with Video on Peers' Interpretation of Behaviors from Presymbolic Middle-School Students" KUN TIRSDAG

Kathryn Drager, Professor of Communication Disorders at Penn State University, USA.

Consistent and accurate partner responsivity stands at the core of early symbolic language development. School-aged individuals with multiple disabilities who are presymbolic communicators likely encounter infrequent and varying responses to their idiosyncratic communicative behaviors throughout the day. This lack of consistent and accurate responsivity from communication partners severely restricts these individuals' chances for developing symbolic language. The current study serves as an initial step toward addressing this restriction by evaluating the effect of a partner training utilizing an AAC app with video features on peers' interpretations of the idiosyncratic behaviors displayed by 3 middle school students with multiple disabilities. Presymbolic AAC partner trainings may be an effective way to promote consistent interpretation of idiosyncratic behaviors from school-aged individuals with multiple disabilities who are presymbolic communicators. Such consistent interpretation could translate to partner responsivity and thus be more supportive of the development of symbolic language.

2H—tirsdag

Oplægsholdere

Kathryn Drager, Ph.D., CCC -SLP (KDD5@PSU.EDU) is the Associate Dean for Research and Graduate Education in the College of Health and Human Development and Professor of Communication Disorders at Penn State University,

USA. She has significant experience in research in augmentative and alternative communication (AAC) for children and adults with severe disabilities. Her research interests include AAC for individuals with severe expressive communication disorders, especially for children, adolescents, and adults with severe disabilities who are at the beginning stages of communication, including children with autism. She is also interested in issues faced by the global community in AAC. Dr. Drager has taught undergraduate and graduate courses in AAC, autism, and cultural and diversity issues in AAC.

Louise Bøttcher er lektor ved DPU, Aarhus Universitet, Psykolog og PhD. Hendes forskning bevæger sig i krydsfeltet mellem handicap, teknologi og udvikling og retter sig aktuelt mod hvordan mennesker med komplekse kommunikationsbe-

hov og deres brug af kommunikationsteknologier opstår og udvikles over tid i en socio-kulturel ramme. Tidligere forskning har været fokuseret på skolegang og læring hos børn med cerebral parese, handicap og psykopatologi, samt de sociale rammers betydning for kognitive og perceptuelle funktioner. Sammen med Jesper Dammeyer er hun forfatter til 'Kommunikationshandicap i et psykologisk og pædagogisk perspektiv'.

Margareta Jennische, PhD in Med Sci. Docent, Logopedi, Institutionen för Neuroscience, Uppsala Universitet, Sverige. Logopedexamen 1971. Doktorsavhandling 1999 i Pediatrik om Spontantalsutveckling hos barn i 6½

års ålder och som krävt neonatal intensivvård. 2000-2004 cheflogoped Astrid Lindgrens Barnsjukhus. 2004-2013 universitetslektor och ansvarig för logopedprogrammet vid Uppsala Universitet. 1996-2015 ordförande i Blissymbolics Development Secretariat inom Blissymbolics Communication International (BCI) för utveckling av Bliss-språket. Mitt huvudsakliga intresse har varit barns språkutveckling och läs-och skrivutveckling och speciellt barns förutsättningar att utveckla språk, svårigheter och möjligheter hos barn med funktionsvariationer. Jag har varit aktiv medlem i ISAAC sedan starten i början av 80 talet. Bliss-språket har alltsedan 70- talet varit ett specialintresse pga av dess särart som AKK (AAC) och sambanden med barns språkutveckling.

Oplægsholdere

Rikke Koch-Poulsen.
Rikke er uddannet folkeskolelærer og har arbejdet med specialundervisning siden 2002 –først i folkeskoleregi, senere på

specialskole.

Rikke er i dag kommunikationslærer på Nørrebroergskolen, som er en stor specialskole i Odense med elever med gennemgribende, generelle indlæringsvanskeligheder. Her arbejder hun med elever som har intet eller et meget begrænset talesprog.

Op mod 40 % af eleverne bruger en form for alternativ eller supplerende kommunikation. Det kan være totalkommunikation, TegntilTale, kommunikationsbøger, PECS, kommunikationsapp's på iPad eller talecomputere som Tobii og Minspeak.

Udover undervisning af eleverne, arbejder Rikke med udredning af elever, så der kan vælges det mest optimale kommunikationshjælpemiddel og rådgivning af forældre og personale på Nørrebroergskolen.

Thomas Flindt. Far til Thor.
Fortæller sammen med Rikke Koch Poulsen om Thors sproglige rejse bl.a. ved hjælp af Minspeak.

Randi Gunnerød og Lisbeth Schødt Sørensen er begge spesialpedagoger ved Molde voksenopplæringscenter i Norge. De har gjennom flere år arbeidet med voksne som har fått språk- og taleproblemer etter ervervet sykdom av ulik art. De har bred erfaring innen utvikling og tilrettelegging av ulike former for ASK for voksne, fra «papp- til highteck» gjennom deres arbeid ved voksenopplæringscenteret. De har gjennomført prosjekt gjennom Extrastiftelsen samt gjennomført kurs i regi av afasiforbundet for personer med afasi. Lisbeth er dansk.

Oplægsholdere

Jeg hedder Vivi Løkkegaard og har siden 2003 arbejdet som kommunikations-, tale-, høre- og læsevejleder på Roligheds-skolens Østermølleafdeling i Thisted. Jeg er uddannet lærer og har efterfølgende taget en speciallæreruddannelse med

speciale indenfor sprog, tale, læse, stave og høreproblematikker. Jeg er pt. i gang med at færdiggøre min certificering som PODD-instruktør.

Jesper Ege er lærer og har fra 1986 til 2014 arbejdet på specialskolen Byhaveskolen i Svendborg. Fra 1995 som tale/læselærer. I år 2000 bliver jeg cer-

tificeret som PhonoGraphix lærer hos Reading Reflex i Florida. I 2002 stifter jeg firmaet Donkraft Undervisning, som udgiver skrive/læsesystemet, "Lydbilledmetoden". Sideløbende med mit arbejde på Byhaveskolen, har jeg holdt kurser i det meste af landet i Lydbilledmetoden.

Gunilla Thunberg, fil dr, leg logoped, arbetar på DART i Göteborg, kommunikations- och dataresuscenter

Benthe Lunding, Konsulent ved Min Livshistorie.

Birthe Feldbak, Pædagog på Toftebo Plejecenter

Camilla som er uddannet ergoterapeut med en baggrund primært i sagsbehandling og Thomas Flindt som er produkt chef i LG seeds (og deltidslandmand).